

# Hovedbyer på forkant

## Ansøgningsvejledning

### → Indledning

I Realdania sætter vi over de kommende år fokus på bymidten. I samarbejde med op til ni byer vil vi være med til at løfte kvaliteten i hovedbyernes centrale gader og byrum. Ambitionen er at styrke byerne som drivkraft for livskvalitet, udvikling og bosætning i yderområderne.

Baggrunden for indsatsen er blandt andet kampagnen *På Forkant*, der blev afsluttet maj 2017. Her pegede flere kommuner på at sætte de største byer - hovedbyerne - i spil som lokomotiver for udvikling i hele kommunen. Pointen var, at styrkes hovedbyerne, så øges livskvaliteten også i byernes opland.

Det er muligt at læse mere her: [www.paaforkant.dk](http://www.paaforkant.dk)

### → Hvorfor en indsats i bymidterne?

Urbaniseringen foregår bredt i Danmark. Folk flytter til byerne. Ikke bare landets tre største. Indbyggertallet stiger også i mange af yderområdernes hovedbyer. Der er tale om en dobbelturbanisering, hvor hovedbyerne er med til at fastholde bosætning og aktivitet i områder længere væk fra de største byer.

Bymidten og de centrale handelsgader udgør ryggraden i hovedbyerne, og deres udtryk og funktioner, herunder bymidtens samspil med det lokale erhvervs- og kulturliv, har stor betydning for bosætning, livskvalitet og udvikling.

Bymidterne er dog mange steder i risiko for at miste indhold, omsætning og kvalitet. Antallet af dagligvarebutikker er over de seneste 45 år reduceret med 75%, og dagligvarehandlen er i mange byer søgt til udkanten af byen. Samtidig er nethandel med udvalgsvarer vokset markant i de senere år og udgør i 2016 ca. 20% af det samlede forbrug af udvalgsvarer i Danmark og er fortsat stigende. Butiksstrukturen har således ændret sig markant - særligt i de mindre byer.

Der er derfor et stigende behov for at tage aktivt stilling til bymidtens fremtid og særlige potentiale. Hvis ikke handlen skal fylde i bymidten, hvad skal så komme i stedet? Det er dette spørgsmål, Realdania ønsker at være med til at besvare gennem Gang i hovedgaden.

### → Hvilke projekter kan opnå støtte?

Forventningen er i alt at støtte op til ni fysiske projekter og en række strategiske udviklingsplaner rundt om i Danmark. Vi ønsker, at projekterne skal øge byernes kvalitet og udvikling med afsæt i stedbundne kvaliteter og ressourcer, og vi ser gerne, at det sker gennem nye modeller og metoder, der styrker samarbejdet mellem byens mange aktører.

Der kan søges om støtte til:

1. **Udvikling af strategiske helhedsplaner** for bymidten. Det vil være muligt efterfølgende at søge om støtte til realisering af et fysisk projekt på baggrund af den udarbejdede plan.
2. **Fysiske projekter**, der er forankret i en strategisk udviklingsplan og/eller helhedsplan. De fysiske projekter, der støttes, kan være etablering af kulturinstitutioner eller andre nye funktioner i byernes hovedgader, nye byrum og byrumsinventar, restaurering og transformation af facader. Eksempler på konkrete projektindsatser kan være:
  - Projekter, der har fokus på at *skabe nye aktiviteter og liv i ejendomme*, som har mistet deres funktion. For eksempel tidligere posthuse, rådhus, stationsbygninger, butikker m.v.
  - Projekter, der *fastholder og styrker de bærende værdier i bevaringsværdige kultur-miljøer*, og som derigennem fører en udvikling med sig.
  - Projekter, der omfatter *centrale byrum*, og giver mulighed for at skabe nye aktiviteter og indhold.
  - Projekter, der *skaber nye funktioner i bymidten/hovedgaden*. For eksempel ved at etablere nye kultur- eller foreningsinstitutioner m.v.

Eller det kan være en kombination af ovennævnte.

## ➔ Forudgående proces

Hovedbyer på Forkant er opdelt i to calls, hvor det første gennemføres i efteråret 2017, og 2. call gennemføres i efteråret 2018.

Til første call, blev alle kommuner under LAG-ordningen, i alt 56 kommuner, i juni måned 2017 inviteret til at tilkendegive deres interesse for byde ind med et projekt i deres hovedby. I alt 29 kommuner bød ind med 31 forslag til projekter ved fristen den 22. september.

Af de 29 kommuner er 14 kommuner / byer blevet inviteret til sende en egentlig ansøgning, heraf to realiseringsprojekter og 12 strategiske udviklingsplaner.

Realdania forventer i 1. call at yde støtte til projekter i op til ti hovedbyer.

## ➔ Støtte og medfinansiering

Realdania har i alt afsat en ramme på 73 mio. kr. til indsatsen. Det er forventningen, at Realdania kan støtte de enkelte projekter med op til 7-8 mio. kr., dog max 50% af det samlede budget for projektet.

Allerede afsatte område- eller bygningsfornyelsesmidler vil kunne indgå i finansieringen, ligesom midler fra kommunen, private, andre fonde m.v.

## ➔ Sådan søger du

Der ansøges ved at udfylde det vedhæftede ansøgningsskema inkl. eventuelle bilag. Ansøgningen skal vedrøre de i interesselikendegivelsen anførte projekt, med mindre andet er aftalt.

Det er en forudsætning for at ansøge, at kommunen kan tilvejebringe den nødvendige medfinansiering.

## ➔ Yderligere information

Har du spørgsmål til ansøgningen, er du velkommen til at kontakte Realdania pr. mail på [hovedbyer@realdania.dk](mailto:hovedbyer@realdania.dk).

Der vil også være mulighed for at stille spørgsmål på tlf. 70 11 66 66 på følgende tidspunkter:

- 27. november 2017 kl. 13-15
- 06. december 2017 kl. 14-16

## ➔ Vurdering

De indkomne ansøgninger vil blive vurderet med støtte fra et eksternt faglig panel bestående af rådgivere og eksperter.

I bedømmelsen af ansøgningen vil der helt overordnet blive lagt vægt på, at projektet tager afsæt i gældende strategier og initiativer, at det bygger på lokale potentialer og at det kan sandsynliggøres at det er realistisk at projektet vil bidrage til at styrke byens udvikling.

Hertil kommer følgende underkriterier:

- **Originalitet** (dvs. at der i projektforslaget bydes ind med nye tanker og idéer, der potentielt kan lede mod nye svar og løsninger)
- **Effekt** (dvs. projektets potentielle – og underbyggede - betydning for byliv og aktivitet i hovedbyens centrum)
- **Realisme** (dvs. kan projektet realiseres i forhold til f.eks. marked, lovgivning og efterspørgsel)
- **Forankring og engagement** (dvs. at projektet er solidt forankret i kommunen, i civilsamfundet og det lokale erhvervsliv og, at der blandt de deltagende parter findes en stærk motivation for at indgå samarbejde og deltage i en udvikling af byens centrale områder. Derudover at relevante lokale aktører (fx lokalråd, uddannelsesinstitutioner, handelsstandsforeninger, idrætsforeninger mv.) inddrages.

**→ Frist for ansøgningen**

Ansøgningen skal være Realdania i hænde senest mandag den 26. februar 2018 kl. 16 og sendes på e-mail:

[hovedbyer@realdania.dk](mailto:hovedbyer@realdania.dk)

I emnefeltet skrives: Ansøgning, [kommunenavn]

**→ Den videre proces**

Der vil senest den 26. marts 2018 blive givet besked om, hvilke kommuner, der har opnået støtte.

Kommuner der har opnået støtte vil blive kontaktet for at aftale nærmere omkring projektplan, bevillingsbrev m.v.

Kommuner der ikke opnår støtte, vil kunne deltage i anden runde for interesselilkendegivelse og ansøgning vil være i efteråret 2018.